

Länsstyrelsen i Skåne län
Miljöavdelningen
Mats Andersson

Lägesrapport kontrollprogram 2012

Härmed översänds lägesrapport för bidragsprojekt kontrollprogram enligt beslut 2011-12-06, Lst dnr 577-11347-2011.

Zara Isaksson
Projektledare för sanering av Klippans Läderfabrik

Lägesrapport 2012

Kontrollprogram för omgivningspåverkan

Foto: Anneli Palm, Tyréns

Inledning

Rivning och sanering av f.d. Klippans Läderfabrik finansieras genom bidrag från länsstyrelsen i Skåne län. Denna lägesrapport inges till länsstyrelsen inför revideringen av det regionala programmet för efterbehandling.

Klippans kommun har ansökt och beviljats följande bidrag:

- Rivning av byggnader (etapp 1), 30 Mkr, Lst dnr 577-29118-07.
- Förberedelser för sanering, 9 Mkr, Lst dnr 577-59938-07
- Sanering av villaträdgårdar (etapp 2), 8,2 Mkr + 2,2 Mkr, Lst dnr 577-83760-09
- Kontrollprogram för omgivningspåverkan för etapp 3, 1,6 Mkr, Lst dnr 277-11347-2011

Denna lägesrapport avser projekt Kontrollprogram för omgivningspåverkan och avser perioden januari 2010-oktober 2012. Bidrag för kontrollprogrammet beviljades först i december 2011, innan dess låg det inom ramen för rivning av byggnader. Den ekonomiska redovisningen i denna rapport utgår därför från dess att bidrag beviljades för kontrollprogrammet separat.

Beskrivning av vidtagna aktiviteter och uppnådda resultat

Kontrollprogrammet startades upp redan inför rivningen av läderfabriken och då som en del av rivningsprojektet. Sedan december 2011 är kontrollprogrammet ekonomiskt ett helt fristående projekt. Här redovisas dock alla aktiviteter och uppnådda resultat kopplade till kontrollprogrammet sedan det startades upp då det inte gjorts någon tydlig sammanställning av detta tidigare. Följande har utförts:

1. Upphandling av konsult för framtagande av kontrollprogram
2. Framtagande av kontrollprogram
3. Upphandling av konsult för utförande av kontrollprogram
4. Utförande av kontrollprogram
5. Ansökan om bidrag för kontrollprogram
6. Myndighetsgranskning av kontrollprogram

I det följande beskrivs de vidtagna aktiviteterna och uppnådda resultat mera ingående:

1. Upphandling av konsult för framtagande av kontrollprogram

Inför framtagandet av kontrollprogrammet skrevs en uppdragsbeskrivning ihop. Kommunen bedömde att värdet på uppdraget skulle understiga kommunens tröskelvärden för direktupphandling. Tre leverantörer kontaktades, varav två visade intresse att lämna anbud. En enklare kravspecifikation upprättades för uppdraget.

Postadress	Besöksadress	Telefon Växel	Telefax	Hemsida
Bankgiro 264 80 Klippan 2122	Trädgårdsgatan 12	0435-280 00		www.klippan.se
PlusGiro		Direkttelefon	E-post	991- 829 79-

Vid anbudstidens slut visade det sig att bara en leverantör inkommit med anbud. Anbudet var dock komplett enligt kravspecifikationen och Structor Miljö Göteborg utsågs att ta fram ett förslag på kontrollprogram.

Att kunna genomföra en direktupphandling istället för en traditionell upphandling medför stor tidsvinst då alla upphandlingsbeslut enligt delegation får fattas inom tjänstemannakåren. Att trots det lägre värdet på uppdraget ändå upprätta en kravspecifikation anses lyckat. Detta gjorde att kommunen fick in ett anbud som motsvarade de ställde kraven och kvaliteten i uppdraget blev god. Om inga krav ställs kan man lätt hamna i en situation där kraven på leverans och kvalitet blir otydliga. Eftersom kontrollprogrammet är en handling som kommer att följas i projektet länge hade det kunnat bli betydligt dyrare i ett senare skede om dess kvalitet hade varit låg.

2. Framtagande av kontrollprogram

Structor påbörjade sitt arbete med att ta fram ett kontrollprogram omgående efter att de antagits för uppdraget. Arbetet har hela tiden skett i dialog med projektledningen och under våren 2010 fanns ett färdigt förslag på Kontrollprogram. Programmet omfattar provtagning av grundvatten och dagvatten från läderfabriksområdet samt sediment, bottenfauna och ytvatten i Bäljane å. Vissa mindre korrigeringar fick göras längs vägen men överlag är projektledningen mycket nöjd med konsultens arbete och bedömer att man fått god kvalitet på leveransen.

3. Upphandling av konsult för utförande av kontrollprogram

Under hösten 2010 genomfördes upphandlingen av konsult för att utföra kontrollprogrammet. En tilläggsbeställning gjordes till Structor om att ta fram en teknisk beskrivning. Projektledningen har tagit fram övriga handlingar till upphandlingen. En diskussion om hur kompetens och erfarenhet ska viktas mot pris fördes mellan projektledningen och Structor. Uppdraget bedömdes som relativt enkelt och fördelningen blev därför sådan att priset gav störst genomslag.

När anbudstiden gått ut hade fem anbud kommit in. Efter prövning av anbud och anbudslämnare var fortfarande samtliga anbud med i matchen och med det kvalificerade för utvärdering. Anbuden utvärderades i fråga om pris och tidigare uppdrag. COWI fick högst poäng vid summering och vann med det uppdraget. Priset var den helt avgörande faktorn i utvärderingen och COWIs anbud låg cirka 40 % lägre än det anbud som hade näst lägst pris. Undantaget COWIs anbud låg de andra inom samma prisspann med bara en avvikelse på mindre än 20% mellan det högsta och lägsta priset. Projektledningen gjorde därför en granskning av priserna som lämnats för varje moment. Det framgick klart att COWI prutat på sina egna kostnader och inte på analyskostnaderna och med det ansåg projektledningen att anbudet inte kunde förkastas till följd av felräkning.

Överlag bedöms kvaliteten på anbuderna som mycket god. Av de fem lämnade anbuderna kunde samtliga kvalificeras för utvärdering och därmed bedömdes samtliga klara av att leverera ett uppdrag med god kvalitet. En farhåga om att COWI skulle söka ÅTOR fanns men avfärdades då kommunen ansåg sig ha varit tydlig nog i förfrågningsunderlaget. För säkerhets skull diskuterades frågan med COWI som menade att man varit medveten om att man lämnat ett lågt pris men att detta inte skulle gå ut över kvaliteten i uppdraget.

Postadress	Besöksadress	Telefon Växel	Telefax	Hemsida
Bankgiro 264 80 Klippan 2122	Trädgårdsgatan 12	0435-280 00		www.klippan.se 991-
PlusGiro		Direkttelefon	E-post	829 79-

4. Utförande av kontrollprogram

Startmöte hölls med COWI i januari 2011. Den första provomgången genomfördes i mars varpå ett kvartalsmöte hölls. Projektledningen ställde sig något skeptisk till hur konsulten valt att lägga upp sin redovisning och pekade på flera brister i underlaget. Dessa åtgärdades och rapport skickades in till Länsstyrelsen.

Provtagning har skett enligt plan under hela 2011 och rapportering i form av kvartalsrapporter och årsrapport upprättats. Årsrapporten vållade stora bekymmer då konsulten vid varje revidering levererade underlag med nya fel i. Detta har vållat stor frustration hos projektledningen. Inte förrän efter sommaren 2012 kunde årsrapporten skickas in till Länsstyrelsen vilket är anmärkningsvärt. Om Länsstyrelsen ska kunna ges möjlighet att komma med synpunkter och revideringar är det oerhört viktigt att rapporterna levereras i tid, som fallet var nu hade två provtagningsomgångar för 2012 redan hunnit genomföras och årsrapporten blir då uddlös. Länsstyrelsens handläggare har vid flera tillfällen påpekat denna brist.

Provtagningen som sådan bedöms ha genomförts med god kvalitet och hög kompetens. Det är samma person som utfört samtliga provtagningsrundor vilket ytterligare borgar för att kvaliteten och jämförbarheten blir hög.

Under våren 2012 uppstod en diskussion mellan COWI och kommunen avseende uppdragets omfattning och tilläggsbeställningar. COWI hävdade att man inte insett att uppdraget var upphandlat för mer än tre år och menade att det rörliga arvudet borde innebära att de får ersättning för faktiskt nedlagda kostnader. Diskussionen mynnade ut i ett möte mellan kommunen och COWI dit särskilda representanter kallats. Under mötet konstaterades att COWI missbedömt omfattningen av uppdraget och bägge parter ansåg att det därför var bäst att uppdraget avbröts. COWI lovade att ställa upp och genomföra uppdraget året ut och kommunen genomför därför under hösten 2012 en ny upphandling av konsult för utförande av kontrollprogram.

Det är aldrig kul att hamna i tvist men i detta fall bedöms tvisten ha skötts på ett professionellt och kompetent sätt från bägge parter även om den blev något utdragen. Både kommunen och COWI menar att man har lärt sig mycket av detta. Att genomföra den extra upphandlingen är givetvis resurskrävande, dock finns det ett värde i att göra om upphandlingen då underlagen kan förfinas ytterligare vilket sannolikt leder till bättre anbud så i det stora hela kan kommunen till och med ha tjänat på att göra om upphandlingen.

5. Ansökan om bidrag för kontrollprogram

Eftersom Klippans Läderfabrik i samband med ansökan om sanering som skickades till Naturvårdsverket 2007 fick beskedet att projektet ska indelas i etapper har medel för kontrollprogrammet initialt hanterats så att delar av det ingått i etappen "förberedelse för och rivning av fabriksbyggnader". När rivningsprojektet var klart upprättade kommunen en specifik ansökan för kontrollprogrammet. Kommunen kunde visa att medel från rivningen fanns kvar och att en omfördelning inom åtgärdsramen därför var möjlig. Kommunen skickade in ansökan i maj 2011. I juli 2011 skickades ansökan vidare från Länsstyrelsen till Naturvårdsverket. Verket fattade sitt beslut i slutet av oktober och Länsstyrelsen skickade beslutet vidare till kommunen i december 2011.

Postadress	Besöksadress	Telefon Växel	Telefax	Hemsida
Bankgiro 264 80 Klippan 2122	Trädgårdsgatan 12	0435-280 00		www.klippan.se
PlusGiro		Direkttelefon	E-post	991- 829 79-

Ansökan om medel för kontrollprogrammet bedöms ha löpt relativt smidigt. Kommunen kunde ha önskat en snabbare hantering, kanske genom att Länsstyrelsen fått möjlighet att själv fatta beslutet om omfördelning av bidrag inom åtgärdsramen. I synnerhet som medel omfördelats inom samma projekt. Att ansökan dröjde 7 månader från det att den skickades från kommunen tills att besked om bidrag beviljades hade kunnat få konsekvenser i form av att programmet fått utgå under en tidsperiod. Nu kunde en lösning väljas där rivningsprojektet fick bära dessa kostnader tills ansökan var beviljad. En något snabbare hantering, i synnerhet av ansökningar av så pass enkel karaktär och begränsad omfattning bör kunna ske.

Dialogen mellan Länsstyrelsen och kommunen bedöms som god och kommunen upplever att man fått mycket stöd och hjälp kring ansökningsförfarandet.

6. Myndighetsgranskning av kontrollprogram

När kontrollprogrammet hade upprättats och utförandet hade handlat upp fick kommunen besked om att Länsstyrelsen ville att kontrollprogrammet skulle vara föremål för granskning. Länsstyrelsen önskade få tillsänt sig varje kvartalsrapport och årsrapport och ges möjlighet att kunna påverka utformningen och eventuella förändringar i programmet.

Kommunen hade inte sett framför sig att kontrollprogrammet skulle behöva formaliseras på detta sätt utan möjligen att årsrapporter och förändringar i programmet redovisas som informationsärenden till tillsynsmyndigheten. Därför blev det initialt brister i kommunikationen.

På grund av att kommunen genomgående haft problem med sena leveranser från konsulten för utförande av kontrollprogrammet har leverans till myndigheten också blivit sen. Myndigheten har vid flertalet tillfällen påpekat detta. Vidare har myndigheten sett viss brister i kvaliteten i underlagen som levererats. Dialogen mellan kommunen och myndigheten bedöms dock som god och förhoppningen är att leveranser och kvaliteten kommer att förbättras avsevärt till kommande år.

Planerade aktiviteter

1. Slutföra upphandling av ny konsult för utförande av kontrollprogram
2. Utföra kontrollprogram 2012-2013
3. Ansöka om medel för kontrollprogram i samband med ansökan för stora saneringen

Tidplan

Undersökningar kommer löpa i enlighet med kontrollprogrammet året ut. Nya konsulter för utförande av kontrollprogram bedöms kunna vara på plats så att kvartal 1 kan provtas som planerat 2013.

I samband med att kommunen skickar in en ansökan för stora saneringen kommer medel för utökning av kontrollprogrammet (i tid) att sökas. Ansökan bedöms kunna skickas in under första kvartalet på 2013.

Postadress	Besöksadress	Telefon Växel	Telefax	Hemsida
Bankgiro 264 80 Klippan 2122	Trädgårdsgatan 12	0435-280 00		www.klippan.se
PlusGiro		Direkttelefon	E-post	991- 829 79-

Resursåtgång och ekonomi

Projektet har rekviderat medel ur Länsstyrelsens ram för åtgärder enligt bidragsbeslut (Lst dnr 577-11347-2011).

Tabell 1. Rekvirerade medel

År	Rekvirerade medel (kr)
2011	15 604
2012	299 571
Totalt	315 175
Bidrag	1 600 000
Återstående medel	1 284 825

Med tanke på att ny upphandling av konsult är på gång är det i skrivandets stund inte aktuellt att göra några prognoser för hur länge beviljade medel för kontrollprogrammet kommer att räcka. Medel kommer att sökas i ansökan för den stora saneringen för att kunna utöka kontrollprogrammet så att det passar i tid med den kommande saneringen samt ett par år efter den. I kommande lägesrapporter görs uppdaterade prognoser.

Positiva och negativa erfarenheter

En djupare analys av erfarenheter från projektet kommer att göras när hela projektet "Kontrollprogram för omgivningspåverkan" har avslutats. Några preliminära iakttagelser kan dock göras.

Positivt:

- Underlaget som Structor tog fram bedöms hålla hög kvalitet
- Upphandlingen ledde till ett mycket prisvärt anbud
- Provtagningen i fält som COWI gjort bedöms ha genomförts med god kvalitet och repeterbarhet då samma fältprovtagare utfört samtliga mätomgångar.
- Länsstyrelsen deltar i uppföljningen av kontrollprogrammet
- Bidrag beviljades för kontrollprogrammet

Postadress	Besöksadress	Telefon Växel	Telefax	Hemsida
Bankgiro 264 80 Klippan 2122	Trädgårdsgatan 12	0435-280 00		www.klippan.se
PlusGiro		Direkttelefon	E-post	991- 829 79-

- Att kontrollprogrammet har kommit igång 2011 bedöms för framtiden vara bra, nu kommer mätserien "före" saneringen bli så pass omfattande att goda jämförelser med "under" och "efter" sanering blir möjlig
- Tvisten som uppstod mellan kommun och konsult för utförande av uppdrag löstes på ett professionellt sätt

Negativt:

- "Förslag till kontrollprogram" och "Teknisk beskrivning" borde gjorts som ett dokument för att underlätta för anbudsgivarna
- De levererade handlingarna från konsulten som handlades upp för utförandet bedöms vara bristfälliga
- Leverans av handlingar från konsulten enligt ovan har dessutom varit kraftigt försenade
- Konsulten för utförande valde att under 2011 annonsera att man ville avbryta uppdraget. Konsekvensen för kommunen blir att ny upphandling måste genomföras

Zara Isaksson, Klippans kommun
Projektledare och beställarombud

Tomas Henrysson, Conviro AB
Extern projektledare/kompetensstöd

Postadress	Besöksadress	Telefon Växel	Telefax	Hemsida
Bankgiro 264 80 Klippan 2122	Trädgårdsgatan 12	0435-280 00		www.klippan.se
PlusGiro		Direkttelefon	E-post	991- 829 79-